

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

H. Sahin (GroenLinks), A.L. Koning (PvdA) en A.H.K. van Viegen(PvdD)
(d.d. 28 juni 2017)

Nummer

3309

Onderwerp

Monitoring stikstof in Zuid-Hollandse duinen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden in Zuid-Holland een fors overschot aan stikstof (ammoniak en stikstofoxiden). Dit is schadelijk voor de natuur en uiteindelijk ook voor de mens. Om het stikstofoverschot structureel terug te dringen hebben het Rijk en de provincie de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) bedacht. Een te hoge stikstofdepositie heeft grote gevolgen voor de kwetsbare duinen in Zuid-Holland. Een nauwgezette monitoring in de duinen is daarom essentieel. Formeel was Rijkswaterstaat opdrachtgever van het meetnet in de duingebieden rond de haven van Rotterdam. Jaren geleden is een nulmeting gedaan en vijf jaar lang werd door het Energieonderzoek Centrum Nederland gemonitord. Rijkswaterstaat stelt zich echter nu op het standpunt dat het Havenbedrijf Rotterdam verantwoordelijk is voor de monitoring en heeft zich teruggetrokken. Twee maanden geleden heeft Energieonderzoek Centrum Nederland aangegeven dat nu de opdracht is afgelopen zij ook de meetapparatuur gaan weghalen. De vragenstellers zijn bezorgd over deze berichtgeving en hebben daarom de volgende vragen aan het college van Gedeputeerde Staten.

Toelichting beantwoording

Voordat de vragen worden beantwoord volgt eerst een uiteenzetting over het MEP-meetnet, het PAS en de verschillende rollen. De bedoelde metingen zijn onderdeel van het Monitoring en Evaluatieprogramma (MEP) Maasvlakte 2, dat destijds in samenhang met het vigerend bestemmingsplan Maasvlakte 2 (2008) is vastgesteld door de gemeente Rotterdam. Het betreffen derhalve projectmetingen en geen permanente metingen. De nulmeting van de stikstofdeposities is daarvan een onderdeel. Deze nulmeting is nu gereed en het blijkt dat het meetnet geen meerwaarde heeft voor het bepalen van de herkomst van de deposities. Met het meetnet kan dus niet goed de stikstofdepositie-ontwikkeling specifiek vanuit Maasvlakte 2 worden gevolgd, terwijl het daarvoor was opgezet. Daarom worden de meetopstellingen verwijderd. De gemeente Rotterdam is verantwoordelijk voor de verdere uitvoering van het MEP, waaronder het volgen van de depositiebijdragen als gevolg van de ontwikkeling van Maasvlakte 2. Sinds 2015 is landelijk het Programma Aanpak Stikstof wettelijk van kracht. De in het kader van het PAS beschikbare middelen kunnen worden gebruikt voor het vaststellen van de deposities en het volgen van de deposities vanuit Maasvlakte 2. Via Emissieregistratie

wordt de uitstoot van stikstof gemonitord (onder andere in Maasvlakte 2 en het gehele haven- en industriegebied) en RIVM berekent jaarlijks met het wettelijk voorgeschreven AERIUS-rekenmodel de depositie in alle stikstofgevoelige natuurgebieden. Naast de berekende deposities monitort RIVM bovendien de concentraties en deposities in 60 stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden met behulp van het landelijk Meetnet Ammoniak in Natuurgebieden (MAN). In Zuid-Holland zijn er MAN-meetpunten in de Natura 2000-gebieden Haringvliet, Voornes Duin, Meijendel & Berkheide, Kennemerland-Zuid, Grevelingen, Krammer-Volkerak, Biesbosch en Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Dit meetnet is onderdeel van het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit (LML) waarmee ook stikstofoxiden (NOx) worden gemeten. Bij Hoek van Holland staat een LML meetpunt waar de concentratie stikstofoxiden in de lucht wordt gemeten. Met al deze metingen wordt het AERIUS model jaarlijks gekalibreerd, zodat metingen en modelberekeningen aan elkaar zijn gekoppeld. RIVM rapporteert hierover jaarlijks aan het PAS-bevoegd gezag.

1. *Bent u bekend met het verschil van mening tussen Rijkswaterstaat en het Havenbedrijf Rotterdam over de monitoring van stikstof in de Zuid-Hollandse duinen?*¹

Antwoord

Provincie Zuid-Holland is niet bekend met een verschil van mening over de stikstofmonitoring. Er is een verschil van inzicht over nut en noodzaak van het continueren van een afgeronde nulmeting. Het gaat over de vraag hoe zinvol het is om naast de landelijke meetnetten LML en MAN, die benut worden ten behoeve van PAS, nog een lokaal aanvullende stikstofmeetnet in stand te houden. Vanuit het oogpunt van aanvullende kennis en wetenschap heeft Rijkswaterstaat getracht het meetnet na afronding van de nulmeting door andere partijen over te laten nemen. Geen van de andere betrokken partijen zag voldoende nut en noodzaak om deze (kostbare) aanvullende metingen door te zetten. De Provincie Zuid-Holland ziet geen noodzaak aangezien in het kader van het landelijke PAS de stikstofdeposities worden berekend en gemeten door het RIVM zodat de Provincie inzicht heeft in de ontwikkeling van stikstofdeposities in Natura 2000-gebieden.

2. *Klopt het dat Energieonderzoek Centrum Nederland (de opdrachtnemer van Rijkswaterstaat) de meetapparatuur in de duinen van Zuid-Holland gaat weghalen?*

Antwoord

Ja, dat klopt.

3. *Wat zijn de gevolgen voor de duinen en voor het drinkwater wat aldaar gewonnen wordt?*

Antwoord

Het verwijderen van de meetapparatuur heeft geen gevolgen voor de duinen en de drinkwaterbescherming. In het kader van het PAS worden de deposities berekend en geijkt aan de hand van metingen en in het kader van het Natura 2000-beheerplan en het PAS wordt de kwaliteit van de stikstofgevoelige natuur in de duinen gemonitord. Het drinkwaterleidingbedrijf monitort de drinkwaterkwaliteit.

---

¹ <http://milieufederatie.nl/nieuws/blog-meten-is-weten/>

4. *Welke resultaten zijn de afgelopen vijf jaar gemeten?*

Antwoord

De resultaten komen dit najaar beschikbaar, als onderdeel van de Monitoring en – Evaluatieprogramma (MEP) Maasvlakte 2 rapportage.

5. *Gaat er reeds verzamelde informatie uit het meetnet verloren? Zo ja, welke informatie. Zo neen, hoe wordt deze informatie geborgd?*

Antwoord

De verzamelde informatie is vastgelegd in meetverslagen en wordt overgenomen in de rapportages. Er gaat geen informatie verloren.

6. *Welke rol heeft de provincie bij het zoeken naar een oplossing? Kunt u hierbij ook ingaan op het juridisch kader voor het meten van stikstofwaarden en de verschillende verantwoordelijkheden uiteen zetten?*

Antwoord

De provincie ziet geen probleem omdat het PAS een landelijk dekkend systeem is. Het juridische kader en de verschillende verantwoordelijkheden zijn in de toelichting voor de antwoorden beschreven.

7. *Hoeveel geld is er geïnvesteerd in de meetnet? Heeft de provincie hier aan bijgedragen? Zo ja, hoeveel provinciaal geld gaat er verloren als het meetnet wordt weggehaald?*

Antwoord

Het is de provincie niet bekend hoeveel de nulmeting van de deposities heeft gekost. De provincie heeft niet bijgedragen aan het meetnet.

8. *Hoeveel geld zou het (jaarlijks) kosten als de provincie (eventueel samen met het Havenbedrijf) het meetnet/ de opdracht overneemt van Rijkswaterstaat?*

Antwoord

Aparte monitoring van deposities met eenzelfde detail als de door ECN uitgevoerde nulmeting zou naar schatting ruim 100.000 kosten aan opstartkosten en enkele tienduizenden euro's aan jaarlijkse kosten. Het is echter niet nodig en ook niet wenselijk om naast het landelijke PAS een apart provinciaal systeem voor het volgen van de depositieontwikkeling op te zetten. Mocht er aanleiding zijn om het aantal metingen uit te breiden, dan is de voor de hand liggende keuze om dit via het LML en MAN plaats te laten vinden. Een extra meetpunt voor het MAN in Solleveld & Kapittelduinen ligt in orde grootte 4.000,- aan opstartkosten en 4.000,- aan jaarlijkse meetkosten. Zodra de MEP-rapportage dit najaar beschikbaar komt kan op basis van de resultaten en inzichten worden onderzocht of het zinvol is om in overleg met RIVM extra MAN danwel LML meetpunten in of rond Solleveld & Kapittelduinen op te laten nemen.

